

A fekete-fehér védjegyek oltalmi körével kapcsolatos közös gyakorlat hatása a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának eljárásaira

1. A közös gyakorlat kidolgozása

Az Európai Unió tagállamaiban működő nemzeti hivatalok joggyakorlatának közelítésére irányuló Konvergencia Program keretében indult CP4. számú projekt **célja a fekete-fehér és szürkeárnyalatos színben lajstromozott védjegyek oltalmi körét érintő tagállami jogértelmezések közelítése.**

A Konvergencia Program a nemzeti hivatalok joggyakorlata tekintetében kimutatható olyan markáns eltéréseket igyekszik megszüntetni a releváns uniós normák értelmezésének összehangolásával, amelyek az egységes jogértelmezés által támogatott jogbiztonság megteremtésének akadályát képezhetik. A Konvergencia Program projektjei kizárólag olyan kérdésekre terjednek ki, amelyek – akár nemzeti szintű – jogszabály-módosítást nem tesznek szükségessé.

A fekete-fehér védjegyek tekintetében a közös gyakorlat kidolgozására – a Konvergencia Program projektjeinek megvalósítása során alkalmazott munkamódszernek megfelelően – a tagállami hivatalok és az érdekelt ügyfélszervezetek képviselőinek részvételével létrehozott munkacsoport tevékenységének eredményeként, a Védjegyek és Formatervezési Minták Európai Hálózatának szervezeti keretein belül került sor. A munkacsoport tevékenységében Finnország, Franciaország és Olaszország képviselői nem vettek részt, Dánia, Norvégia és Svédország pedig – nemzeti jogszabályi kööttségek folytán – nem tudta vállalni az elfogadott új közös gyakorlat megvalósítását. A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (a továbbiakban: Hivatal) a közös gyakorlat kialakításában aktívan részt vett, és vállalta annak gyakorlatba történő átültetését is.

A vonatkozó jogértelmezés közösségi szinten történő összehangolását elsősorban az indokolta, hogy a nemzeti hivatalok gyakorlatát a fekete-fehér védjegyek oltalmi körének terjedelmét illetően megosztottság jellemezte. Egyes hivatalok azt a megközelítést alkalmazták, hogy a fekete-fehér színben lajstromozott védjegyek valamennyi színváltozat és színekombináció tekintetében oltalmat élveznek, míg mások azt az elvet követték, hogy a védjegyoltalom kizárólag a védjegy lajstromozott alakjára terjed ki, tehát a fekete-fehér színben lajstromozott védjegy oltalma kizárólag a védjegy fekete-fehér kialakítására vonatkozik.

2. A közös gyakorlat hatása a Hivatal eljárásaira

A CP4. számú munkacsoport által kimunkált és 2014. április 15-én közös közleményben közzétett közös gyakorlat az elsőbbségi igények, a viszonylagos kizáró okok, valamint a tényleges használat témakörében felmerülő kérdések alapján közelíti a fekete-fehér és szürkeárnyalatos védjegyeket megillető oltalom terjedelmére vonatkozó differenciált tagállami jogértelmezést.

2.1. Elsőbbség

Az új közös gyakorlat által lefektetett értelmezési alapelvek elsősorban az elsőbbségi igények tekintetében eredményeztek – a hazai joggyakorlat módosítását igénylő – **változást**. A közös gyakorlat átültetését megelőzően ugyanis a Hivatal az elsőbbségi igények teljesítésének feltételeként az elsőbbséggel érintett

megjelölések teljes azonosságát követelte meg, azaz elsőbbségi igényt kizárólag olyan megjelölés tekintetében lehetett érvényesíteni, amely az érintett korábbi védjeggyel minden elemében – így az alkalmazott színek tekintetében is – tökéletesen megegyezett. A Konvergencia Program keretében elfogadott közös gyakorlat értelmében ugyanakkor a **fekete-fehérben lajstromozott védjeggyel kapcsolatos elsőbbségi igény érvényesítéséhez elegendő, ha az érintett megjelölések között lényegi azonosság áll fenn**, tehát ha az elsőbbséggel érintett későbbi megjelölésben az alkalmazott színek tekintetében legfeljebb olyan jelentéktelen eltérés mutatható ki, amelyet a körültekintően eljáró átlagfogyasztó csak akkor vesz észre, ha a megjelöléseket egymás mellé helyezve szemléli. A Hivatal a közös gyakorlat hatályba lépését követően így a megjelölések teljes azonosságára vonatkozó szigorúbb követelmény helyett a lényegi azonosság feltételeinek fennállását vizsgálva dönt az elsőbbségi igényekről.

A közös gyakorlatot tartalmazó dokumentum az elsőbbség cím alatt szól az úgynevezett színigénylésről. Ennek indoka, hogy korábban a megjelöléseket kizárólag fekete-fehérben lehetett reprodukálni, így ha a bejelentő színes megjelölésre kért oltalmat, az ábrát akkor is fekete-fehérben mellékelte, a színekre vonatkozóan pedig nyilatkozatot tett. Néhány tagállami hivatal a mai napig lehetővé teszi ezt a módszert. A Hivatal gyakorlata szerint azonban az oltalmi kört a megjelölés lenyomata határozza meg, az ahhoz kapcsolt szöveges magyarázat figyelembe nem vehető, így kizárólag a megfelelő árnyalatokban ábrázolt megjelölés benyújtása esetén terjed ki az oltalom a megjelenített színekre. A **színigénylés kérdései ezért a nemzeti és az ezeken alapuló nemzetközi védjegybejelentések szempontjából irrelevánsak**, tekintettel arra, hogy utóbbiaknál a megjelölés ábrázolásának a nemzetközi bejelentés alapjául szolgáló nemzeti védjegybejelentéssel meg kell egyeznie.

2.2. Viszonylagos kizáró okok – korábbi védjeggyel ütközés

A viszonylagos kizáró okok tekintetében a közös gyakorlat – az elsőbbséghez hasonlóan – arra vonatkozóan tartalmaz iránymutatást, hogy **mely esetekben tekinthető azonosnak a fekete-fehérben vagy szürkeárnyalatos formában lajstromozott védjegy a színes megjelöléssel**. A releváns jogszabályhely a tagállami jogszabályok közelítéséről szóló 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: Védjegyjogi Irányelv) 4. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjaiban meghatározott viszonylagos kizáró ok, amely a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény (a továbbiakban: Vt.) 4.§-a (1) bekezdésének a) és b) pontjaiban rögzített relatív kizáró okkal tartalmilag azonos. E körben a közös gyakorlat egyértelművé teszi azt, hogy a hivatkozott lajstromozást gátló ok alkalmazásának nem szükségszerű feltétele az érintett megjelölések közötti teljes azonosság fennállása, az elsőbbségi igényre vonatkozó rendelkezésekhez hasonlóan itt is **elegendő a lényegi azonosság fennállása**. A közös gyakorlat a lényegi azonosság fogalmát az Európai Bíróság C-291/00. számú *LTJ Diffusion* ügyben hozott ítéletében rögzített kritériumoknak megfelelően határozza meg, és kifejezésre juttatja, hogy bár a szembenálló megjelöléseknek az alkalmazott színek tekintetében nem kell teljes mértékben megegyezniük egymással, a megjelölésekben szereplő színek közötti eltéréseknek elhanyagolhatónak és az átlagfogyasztók által nehezen észrevehetőnek kell lenniük.

Tekintettel arra, hogy a Hivatal a megjelölések azonosságára alapított viszonylagos kizáró ok alkalmazhatóságának feltételeként – az említett *LTJ Diffusion* ügyben tett megállapításokat szem előtt tartva – már a közös gyakorlat bevezetését megelőzően is a megjelölések közötti lényegi azonosság fennállását követelte meg, **a közös gyakorlatban megfogalmazott értelmezési elvek a viszonylagos kizáró okok tekintetében nem igénylik a hazai joggyakorlat felülvizsgálatát**. A közös elveket tartalmazó dokumentumban szereplő, a megjelölések közötti lényegtelen és lényeges eltérésre vonatkozó példák ugyanakkor átláthatóbbá teszik a releváns esetköröket.

2.3. Tényleges használat

A védjegyek tényleges használatát illetően a közös gyakorlat arra a kérdésre kívánt a vonatkozó uniós normák értelmezésével választ adni, hogy **a színes megjelölés használata az azzal azonos kialakítású, fekete-fehérben lajstromozott védjegy használatának minősül-e, illetve fordítva**, tehát hogy a fekete-fehér megjelölés használata az azzal azonos, színes változatban lajstromozott védjegy használatának tekinthető-e.

E körben a közös gyakorlat – a Védjegyjogi Irányelv 10. cikke (1) bekezdésének a) pontjára utalva, amely a Vt. 18. §-a (2) bekezdésének a) pontjában szereplő szabálynak felel meg – azt vizsgálta, hogy **a megkülönböztető képességet nem érintő eltérésnek minősül-e a színbeli eltérés a megjelölések között**. Mivel a közös gyakorlat keretében kialakított elvek e tárgykörben is megfelelnek a Hivatal által eddig követett jogértelmezésnek, **a hazai jogértelmezés módosítására a tényleges használatlal összefüggésben sincs szükség**.

A fekete-fehér védjegyeket megillető oltalom terjedelmét meghatározó normák egységes értelmezésének és alkalmazásának megteremtése érdekében az új közös gyakorlat egyértelműen meghatározza azokat az eseteket, amikor a védjegynek a lajstromban szereplő alaktól eltérő színben megvalósított használata megfelel a tényleges védjegyhasználat körében megállapított követelményeknek. Ennek megfelelően a védjegy tényleges használata megvalósul, ha a védjegy lajstromozott és ténylegesen használt alakjában

- a szöveges/ábrás elemek megegyeznek, és ezek egyben a fő megkülönböztető elemek;
- az árnyalatok kontrasztja megfelelő;
- a szín vagy színekombinációk önmagukban nem rendelkeznek megkülönböztető jelleggel;
- a szín nem minősül a megjelölés összhatását, és így a megkülönböztető képességét meghatározó fő elemek egyikének.

Összességében tehát megállapítható, hogy **amennyiben egy védjegy megkülönböztető képességgel rendelkező szöveges és/vagy ábrás elemet tartalmaz, főszabály szerint a színbeli különbség nem minősül a megkülönböztető képességet érintő eltérésnek**. Az egységes jogértelmezés előmozdítása érdekében a felsorolt követelményeket a Hivatal a hazai védjegyeljárások során is megfelelően alkalmazza majd.

3. A közös gyakorlat átültetése a hazai joggyakorlatba

Az implementáló nemzeti hivatalok a közös gyakorlat alkalmazását legkésőbb az azt magában foglaló közös közlemény közzétételének napjától számított három hónapon belül, azaz 2014. július 15-ig kezdik meg. A jelzett határidőn belül minden hivatal maga döntött az implementáció dátumáról, és így a közös gyakorlat tagállami hatályba lépésének időpontjáról. A Hivatal **2014. július 1-jétől** vállalta a közös közleményben foglaltak gyakorlatba történő átültetését. A hazai jogrendszer koherenciájának biztosítása, valamint a jogbiztonság megteremtésének elősegítése érdekében a Hivatal a közös gyakorlatban lefektetett elveket kizárólag a **2014. július 1-je után benyújtott védjegybejelentésekre**, valamint az **ezt követően indult egyéb eljárásokra alkalmazza**.